

Seurakuntien työhyvinvoinnin tilannekuva

Laura Pekkarinen

30.3.2022

Julkisen alan työhyvinvointi- tutkimus

Vuodesta 2014 alkaen

Vuodesta 2018
kattaa koko julkisen sektorin

Yhteistyössä: Kirkon työmarkkinalaitos (KiT), KT Kuntatyönantajat, Julkisan alan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO, Julkisen alan unioni JAU, Sosiaali- ja terveysalan neuvottelujärjestö Sote ry, sekä Työturvallisuuskeskuksen (TTK) kuntaryhmän ja valtiovarainministeriön asiantuntijat.

1526

kunta-ala

Edustava otos kunta-alan,
valtion virastojen ja kirkon
alan henkilöstöstä (JuEL):

iän, sukupuolen ja
ammattialan mukaan

990

valtion virastot

**Yhteensä
haastateltiin**

3024

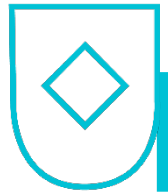
**julkisen alan
palkansaajaa**

508

kirkko

Julkisen alan ammattialoitin

KUNTA-ALA

Sivistys
Varhaiskasvatus
Sosiaali
Tekninen
Terveys
Hallinto- ja toimistotyö

VALTIO

Elinkeinotoiminnan palvelut
Hallinto-, rekisteri- ja ICT-
palvelut
Maanpuolustus ja
rajavartiointi
Ministeriötason toiminta
Oikeustoimi
Opetus- koulutus- ja
kulttuuripalvelut
Poliisitoimi ja vankeinhoito
Sosiaali-, työnvälitys- ja
terveyspalvelut
Tutkimustoiminta
Valtiovarainhoito, vakuutus-
ja rahoituspalvelut

KIRKON ALA

Hallinto- ja toimistotyö
Hautausmaat ja kirkon
palvelutyö
Seurakuntatyö

Tarkastelut ammattialoittain

Kirkon alan vastaajien (n=505) jakautuminen taustatekijöittäin.

		n	%
Kirkko			
Asema	Esimies	101	20
	Työntekijä	406	80
Työsuhteen laatu	Toistaiseksi voimassa oleva	419	83
	Määräaikainen	88	17
Sukupuoli	Mies	147	29
	Nainen	361	71
Ikäryhmä	18–29	39	8
	30–44	137	27
	45–54	147	29
	55–67	185	36
Ammattiala	Hallinto- ja toimistotyö	72	14
	Hautausmaat ja kirkon palvelutyö	154	30
	Seurakuntatyö	282	56

Mitä työpaikoilla tapahtui ensimmäisenä koronavuonna 2020?

Korona vaikutti työjärjestelyihin

Työn voimavaratekijät ovat säilyneet

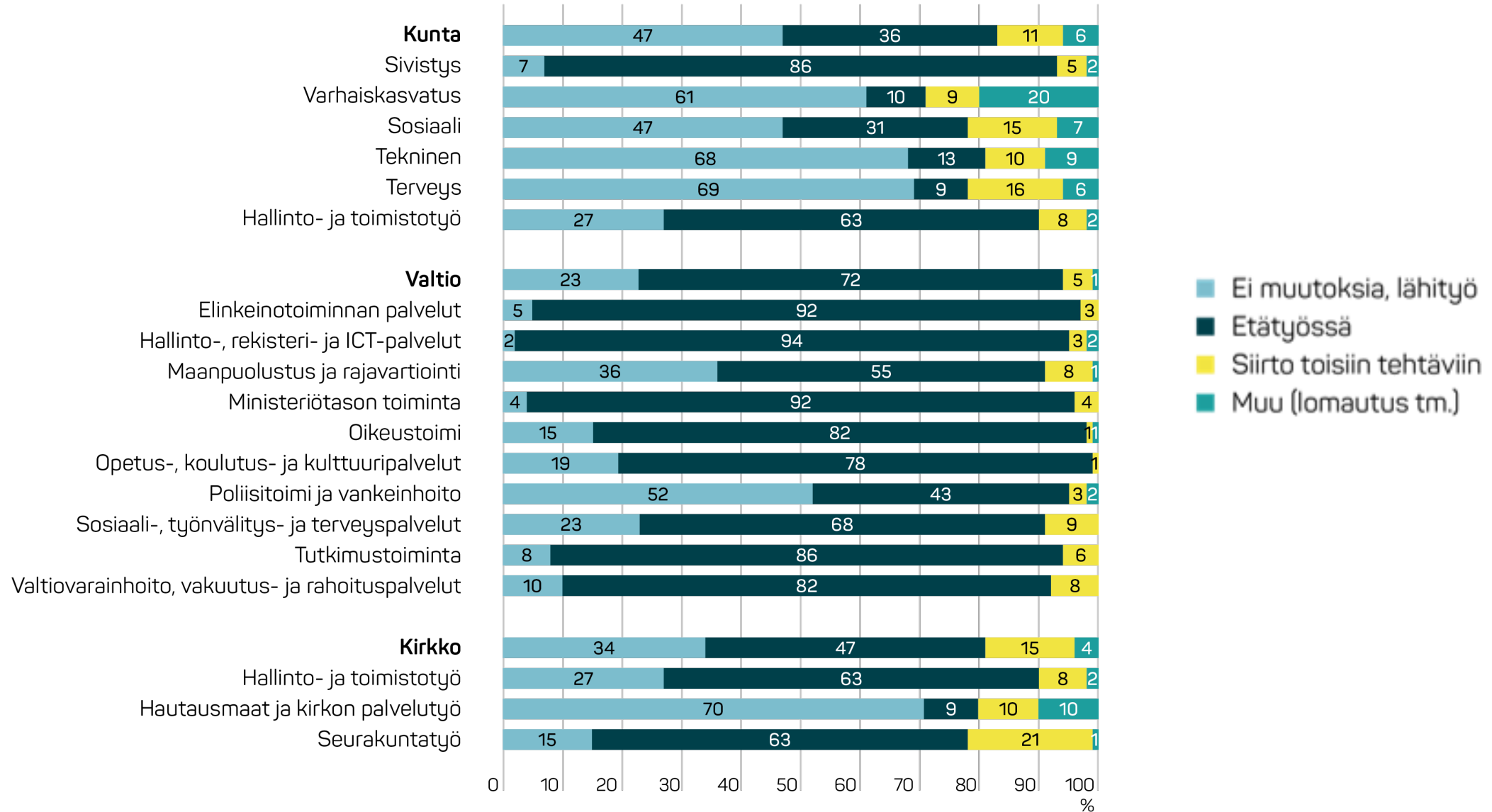
Kirkon alalla esihenkilötyö jopa parantunut

Korona kuormitti eri tavoin eri ryhmiä

**Onko työoloissa ja
työhyvinvoinnissa
tapahtunut muutoksia
viimeisen kahden vuoden
aikana?**

Miten korona vaikutti työjärjestelyihin?

36 % kunta-alan, 72 % valtion ja 47 % kirkon alan vastaajista siirtyi etätöihin

**Työn
voimavara-
tekijät ovat
säilyneet**

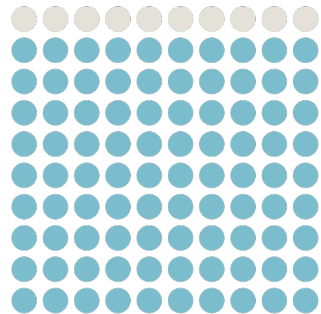
Julkisen työn voimavaratekijät pitivät pintansa

TYÖ ON MERKITYKSELLISTÄ

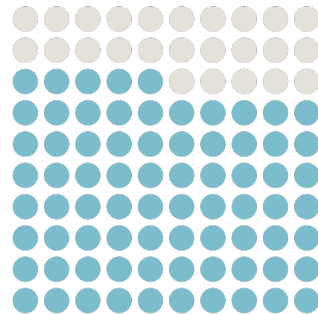
Yli 90 %

pitää työtään tärkeänä ja
merkityksellisenä

75 %

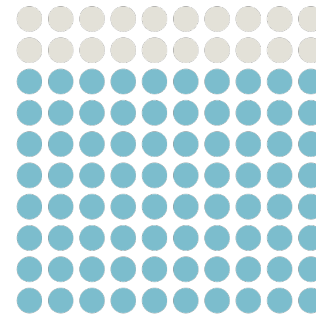
tuntee työssään
innostusta ja työn iloa
* Kirkon ala 81 %

TYÖYHTEISÖT SELVISIVÄT HYVIN

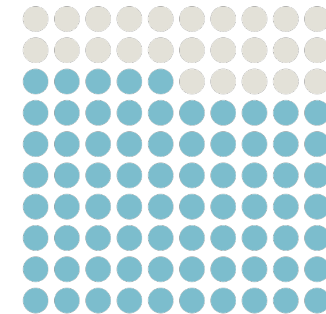
80 %

luottaa ihmisiin
työyhteisössään
* Valtio 85 %

75 %

pitää työyhteisönsä
ilmapiiriä hyvänä
* Kirkon ala 64 %

Myönteistä
kehitystä
hallinto- ja
toimisto-
työntekijöillä

Epäasiallisen
kohtelun
kokemukset
vähentyneet
vuodesta 2018

Kokemukset esihenkilöiden toiminnasta myönteisiä

ESIHENKILÖIDEN TOIMINTA

2/3

on tyytyväinen esihenkilön johtamistapaan

* Valtio 74 %

kokee esihenkilön toiminnan tasapuoliseksi ja oikeudenmukaiseksi

* Valtio 79 %

sanoo esihenkilön käsittelevän henkilöstön kanssa työhön liittyviä muutoksia

- Kirkon alalla tyytyväisyys esihenkilöön on jopa parantunut vuodesta 2018
 - erityisesti seurakuntatyössä, jossa aikaisempaa useampi kokee esihenkilönsä käsittelevän muutoksia.
- Etätyöntekijöiden kokemukset eivät kirkon alalla poikkea yhtä selvästi lähityötä tekevistä kuin kunta-alalla ja valtiolla.

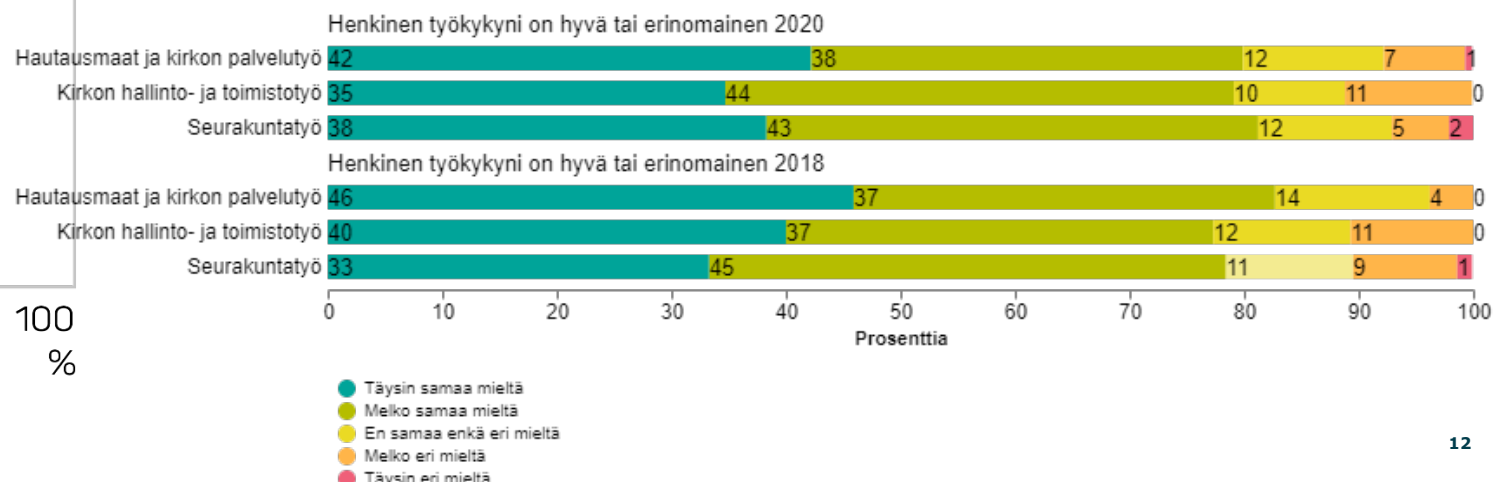
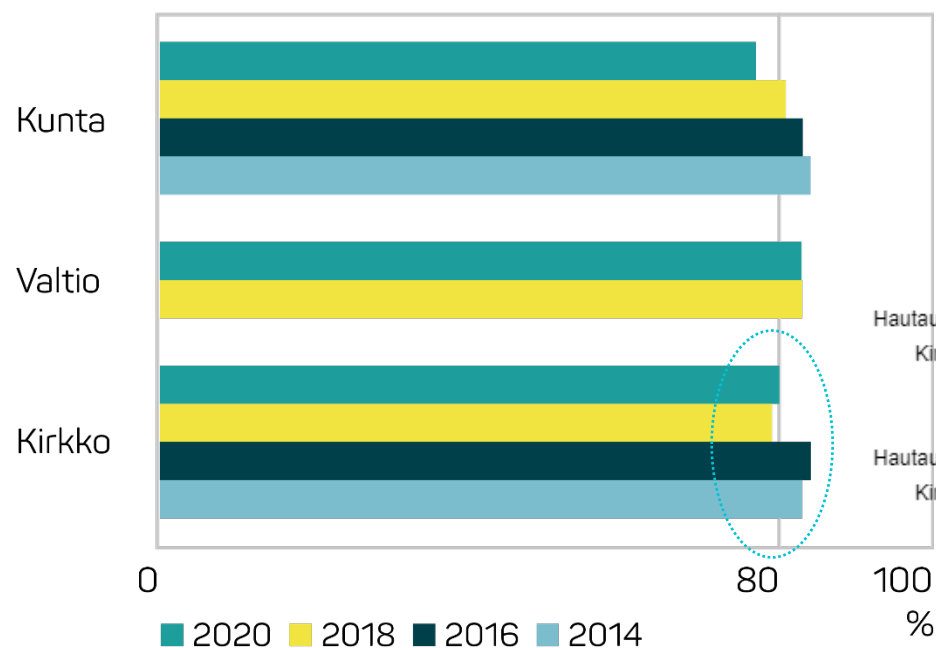
**Korona-aika
kuormitti eri
tavoin eri
ryhmiä**

TYÖKYKY KORONAVUONNA

Noin 80 %
työkyky on hyvä tai erinomainen

Kunta-alalla aiempaa harvempi kokee henkisen työkykynsä hyväksi.
Terveysalalla ja varhaiskasvatuksessa kokemus työkyvystä on keskimääräistä heikompi.

Korona kuormitti eri tavoin eri ammattiryhmiä

TYÖKUORMITUS KIRKON LÄHITYÖSSÄ

Hautausmaat ja
kirkon palvelu-
työssä aikaisem-
paa useampi kokee:

Työnsä fyysisesti raskaaksi

44 % → 54 %

Ettei voi vaikuttaa työhönsä

7 % → 13 %

- Kirkon alalla lähityötä tekevät hautausmaa ja kirkon palvelutyöntekijät -> fyysinen kuormitus korostuu (54 %).
- Etätyötä tekevät seurakuntatyöntekijät ja hallinto- ja toimistotyöntekijät -> henkinen kuormitus perinteisesti korostuu (62 %).
- Koronavuosi on lisännyt tyytyväisyyttä hallinto- ja toimistotyössä:

Esimies käsittelee muutoksia
henkilöstön kanssa

59% → 71%

Työnantaja kannustaa
ammattilliseen kehittymiseen

63% → 83%

**Hyvää esihenkilötyötä ja
työyhteisöjen ilmapiiriä
ylläpidetään myös jatkossa etä- ja
lähityössä -> mitkä opit matkaan?**

**Mistä hautausmaiden ja kirkon
palvelutyön kuormitus kumpuaa?**

**Kuormitustekijöitä voidaan
vähentää ja työn
voimavaratekijöitä vahvistaa
monin tavoin.**

**Henkinen työkyky on myös
yhteisöllinen asia.**

Työkyvyn johtaminen

Vaikuttava työkykyjohtaminen –mitä se edellyttää?

**Työkykyasiat ovat
säännöllisesti
johtoryhmän
pöydällä.**

**Osaamisen ja
resurssien
varmistamista –
osaavatko
esihenkilöt, onko
HR:ssä resursseja
tukea esihenkilöitä?**

**Tiedolla johtamista, toiminnan
kehittämistä tiedon perusteella.**

**Toimintatapoja,
käytännön
toimenpiteitä.**

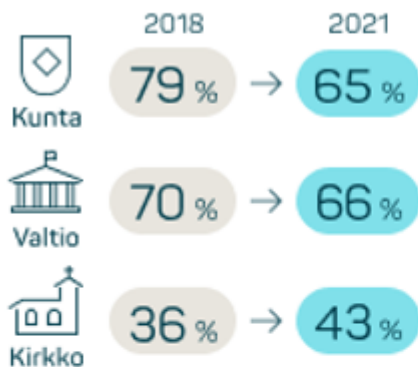
**Tavoitteita, mittareita,
jatkuvaa arviointia.**

**Eri toimijoiden
roolit ja vastuut
ovat selkeitä.**

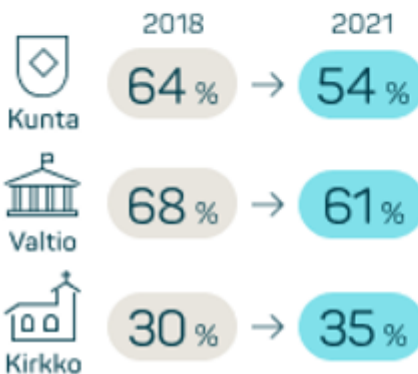
**Työterveyshuolto on
parhaimmillaan
strateginen
yhteistyökumppani
työkyvyn
edistämisessä ja
sairauspoissaolojen
ehkäisyssä ja
hallinnassa.**

Työkyvyn strateginen johtaminen toteutuu vaihtelevasti, mutta seurakunnat kirivät

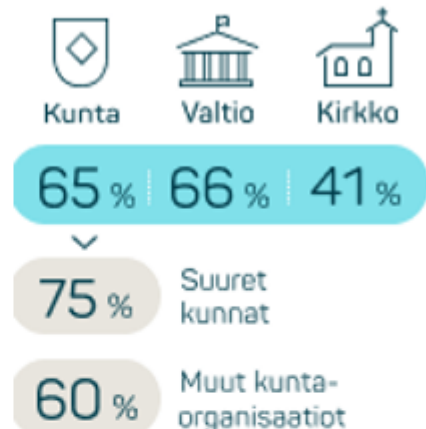
Työkyvyn kehittämiselle asetetaan mitattavia tavoitteita aiempaa harvemmin etenkin kunta-alalla

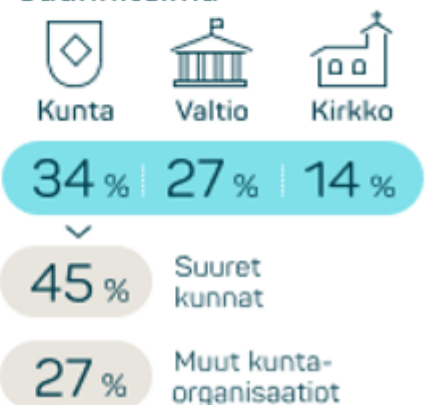
Työkyvyn tilan mittareiden käsittely johtoryhmässä on vähentynyt etenkin kunta-alalla

Työkyvyttömyyden kustannuksia seurataan ja niiden taustalla olevia syitä tunnistetaan

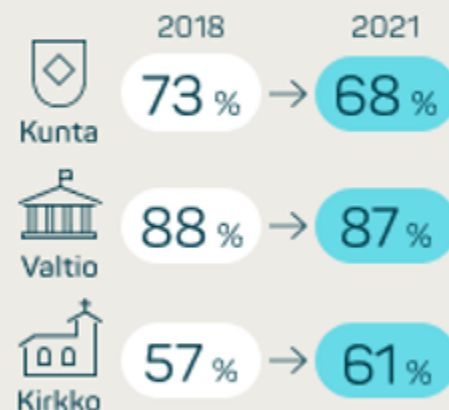

Työkyvyttömyyskustannusten vähentämiseksi on tehty suunnitelma

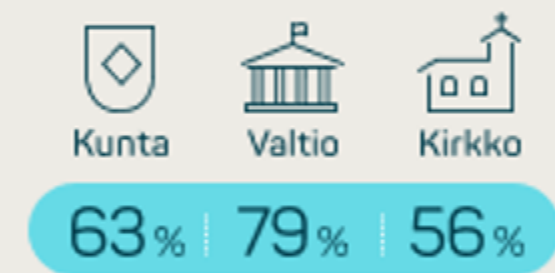

Miten työterveyshuolto tukee tiedolla johtamista?

Työterveyshuolto tuottaa tietoa työkyvystä organisaation käyttöön

Tietoa analysoidaan työterveysyhteistyössä ja toimenpiteitä suunnitellaan analyysin pohjalta

Eläköityminen - tilastoja

Tilastojen sisällöstä (1/2)

- Palveluksesta eläkkeelle siirtyneet ovat henkilöitä, joiden vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke on alkanut kyseisenä vuonna.
- Edellytyksenä on, että ennen eläkkeelle siirtymistä/eläkkeen aloittamista henkilö on ollut työelämässä, tällöin esim. työttömiä ei enää lasketa palveluksesta eläkkeelle siirtyneiksi. Lisäksi edellytetään, että henkilö ei ole saanut omaan työuraansa perustuvaa eläkettä ainakaan kahteen vuoteen.
- Vanhuuseläkkeisiin sisältyy eläkelaji varhennettu vanhuuseläke ennen vuotta 2017, jonka alusta lukien sen myöntäminen (uutena alkavana eläkkeenä) on lakkautettu.
- Työkyvyttömyyseläkkeet jaotellaan täysiin työkyvyttömyyseläkkeisiin ja osatyökyvyttömyyseläkkeisiin. Täysiä työkyvyttömyyseläkkeitä ovat (pysyvä) täysi työkyvyttömyyseläke ja täysi kuntoutustuki sekä työuraeläke, joka on vielä hyvin harvinainen eläkelaji (vain muutama tapaus kunta-alalla ja valtiolla yhteensä). Osatyökyvyttömyyseläkkeitä ovat (pysyvä) osatyökyvyttömyyseläke ja osakuntoutustuki. Kuntoutustuki (täysi, osa) myönnetään määräajaksi. Tilastollisesti työuraeläke rinnastetaan (pysyvään) täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen.

Tilastojen sisällöstä (2/2)

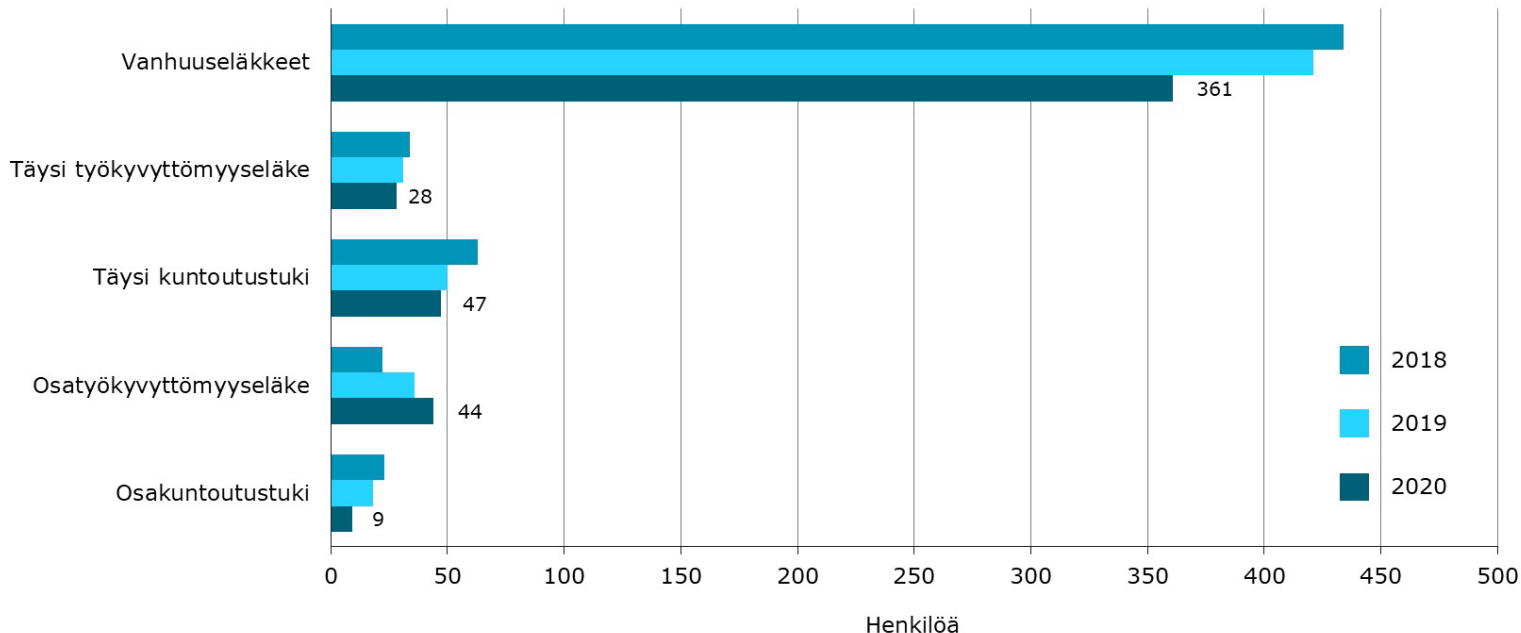
- Vuodesta 2017 lähtien palveluksesta eläkkeelle siirtyneiksi tilastoidaan vain työ- ja virkasuhteiset henkilöt, mikä vähentää eläkkeelle siirtyneiden määrää hieman.
- Työkyvyttömyyseläkealkavuus on eläkkeelle siirtyneiden osuus palvelussuhteessa tarkasteluvuotta edeltävän vuoden lopussa (31.12.) olleista henkilöistä. Alkavuutta ei ole ikävakioitu.
- Sairauspääryhmät pohjautuvat ICD10-tautiluokitukseen.
- Ammattialat ja -ryhmät on muodostettu Tilastokeskuksen AML2010- ammattiluokituksen pohjalta. Ammattialat jaotellaan ammattiryhmiin, ja ryhmät puolestaan koostuvat ammattinimikkeistä (kukin nimike sijoitettu ns. ensisijaiseen ryhmään).

Kirkon palveluksesta eläkkeelle siirtyneiden lukumäärä ja keski-ikä eläkelajeittain vuonna 2020

Eläkelaji	Henkilöä	Muutos edelliseen vuoteen, %	Keski-ikä, v.	Keski-ikä muutos edellisvuoteen, v.
Vanhuuseläkkeet	361	-14,3 %	64,6	0,1
Täysi työkyvyttömyyseläke	28	-9,7 %	59,7	2,6
Täysi kuntoutustuki	47	-6,0 %	48,9	-1,4
Osatyökyvyttömyyseläkkeet ¹	53	-1,9 %	57,1	1,3
Siirtyneet yhteensä	489	-12,1 %	62,0	0,0

1) Sisältää osakuntoutustuen.

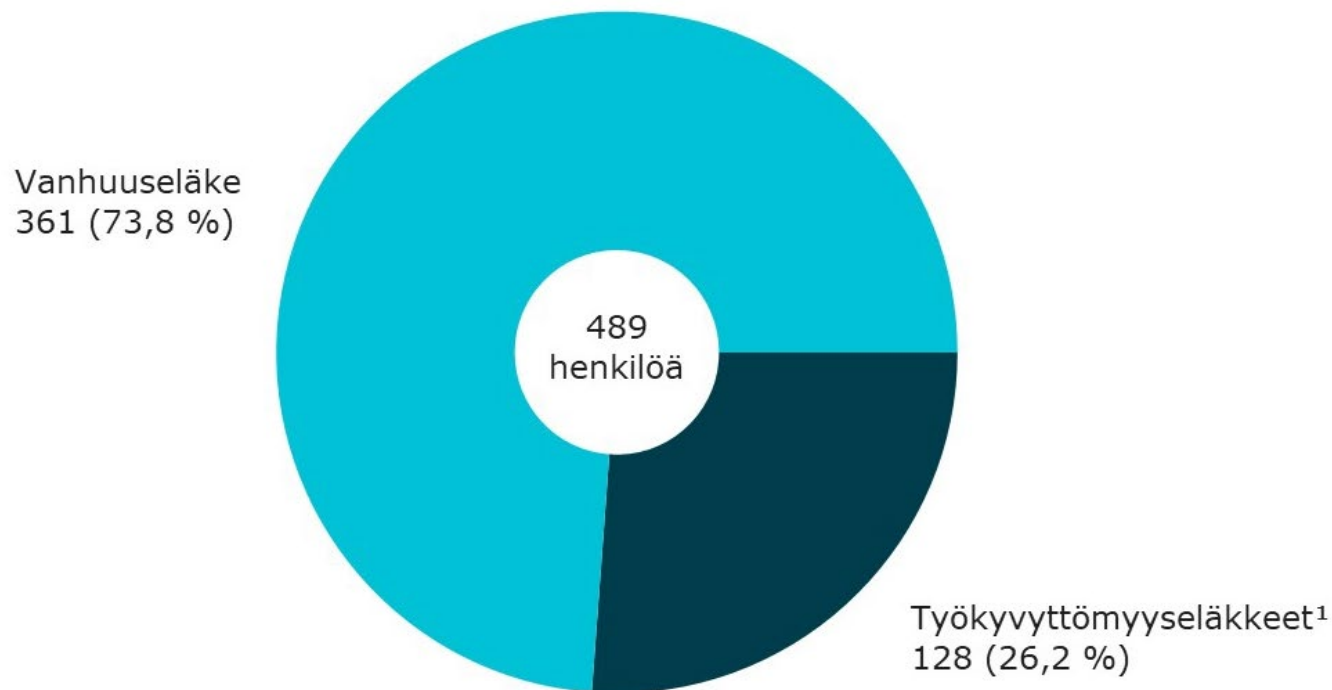

Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden määrä on jatkanut pienentymistään ve:n alaikärajan nousun myötä (+ 3 kk/vuosi). Vuonna 2019 muutos edelliseen vuoteen oli -3,0 % (vuonna 2018: -6,5 %).

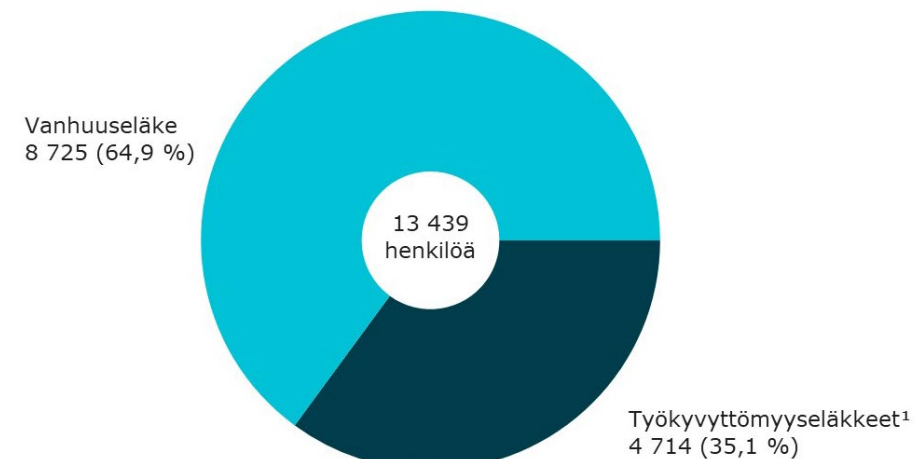
Työkyvyttömyyseläkelajien kokonaismäärää tarkasteltaessa työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden henkilöiden määrän väheneminen jatkui (vuonna 2020: -5,2 %; vuonna 2019: -4,9 %; ja vuonna 2018: -3,4 %).

Kirkon palveluksesta eläkkeelle siirtyneet eläkelajin mukaan vuonna 2020, vrt. kunta-ala ja valtio

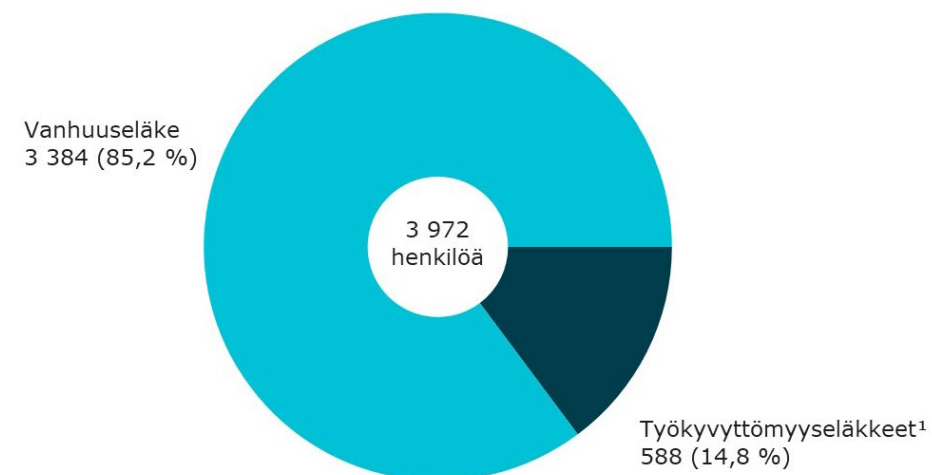
Kirkko

Kunta-ala

Valtio

Tk-eläkkeiden osuus kaikista eläkkeelle siirtyneistä oli kirkolla 26,2 % (kunta-alalla 35,1 % ja valtiolla 14,8 %).

1) Kaikki työkyvyttömyyseläkelajit.

Kirkon palveluksesta eläkkeelle siirtyneet henkilöt vuonna 2020 ammattiryhmittäisessä yleisyysjärjestyksessä

Ammattiryhmä, vanhuuseläkkeet	Henkilömäärä	Alkavuus %	Keski-ikä v.
Papit ym. uskonnoll. elämän erit.asiant.	62	2,9	65,1
Kiinteistöhuollon työntekijät	46	2,6	64,8
Lastenkerhojen ohjaajat ym.	35	1,9	64,6
Diakonit ja diakonissat	33	2,4	64,0
Muut seurakuntatyöntekijät	27	1,5	63,7
Yleissihteerit	26	3,2	64,4
Muusikot, laulajat ja säveltäjät	16	1,7	65,2
Laskentatoimen erityisasiant. ja tilintark.	12	5,8	64,5
Ravintolaesimiehet ja vuoropäälliköt	10	2,7	64,5
Toimistosiivoojat ym.	9	3,4	64,7
Kaikki yhteensä (eritellyt ja muut)	361	2,5	64,6

Ammattiryhmä, tk-eläkkeet ¹	Henkilömäärä	Alkavuus %	Keski-ikä v.
Kiinteistöhuollon työntekijät	21	1,2	55,9
Diakonit ja diakonissat	13	1,0	55,2
Lastenkerhojen ohjaajat ym.	13	0,7	54,2
Muut hautaustyöntekijät ²	12	10,8	53,8
Yleissihteerit	11	1,4	57,7
Papit ym. uskonnoll. elämän erit.asiant.	10	0,5	48,0
Kaikki yhteensä (eritellyt ja muut)	128	0,9	54,7

Vanhuuseläkkeiden alkavuus kirkolla on keskimääräistä korkeampaa. Vanhuuseläkkeelle myös siirtyään hieman keskimääräistä vanhempana.

Työkyvyttömyyseläkkeiden (ikävakioimaton) alkavuus on matalampi kuin kunta-alalla keskimäärin, mutta korkeampi kuin valtiolla.

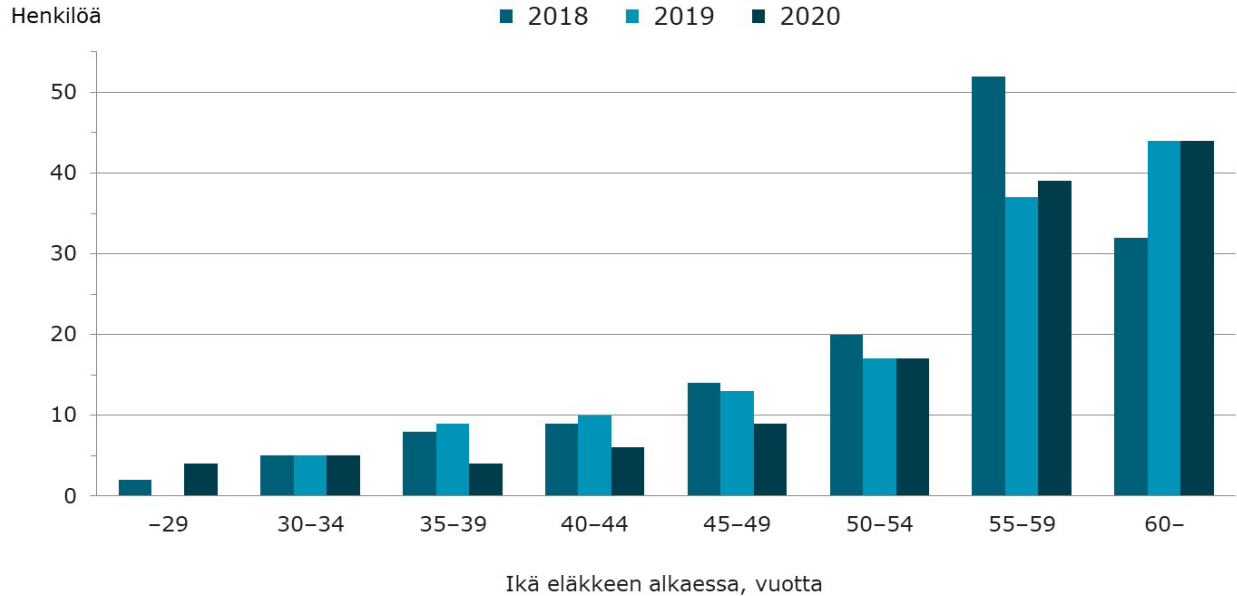
Kirkon volyymit ovat tilastomielessä pieniä erityisesti tk-eläkkeiden osalta.

Joissakin ammattiryhmissä tapahtuneet muutokset näkyvät suurina vaihteluina ammattien ja/tai vuosien välillä. Muutokset myös työeläkevakuutettujen määrissä vaikuttavat alkavuusprosentin suuruuteen.

1) Kaikki työkyvyttömyyseläkelajit.

2) Vrt. vuonna 2019 muita hautaustyöntekijöitä siirtyi työkyvyttömyyseläkkeelle 7 henkilöä keskimäärin 57,6 vuoden iässä (alkavuus 6,1 %).

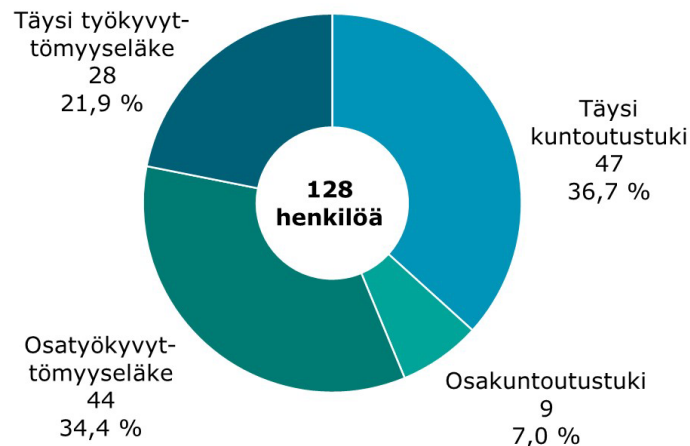
Kirkon palveluksesta työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet henkilöt iän mukaan vuosina 2018–2020

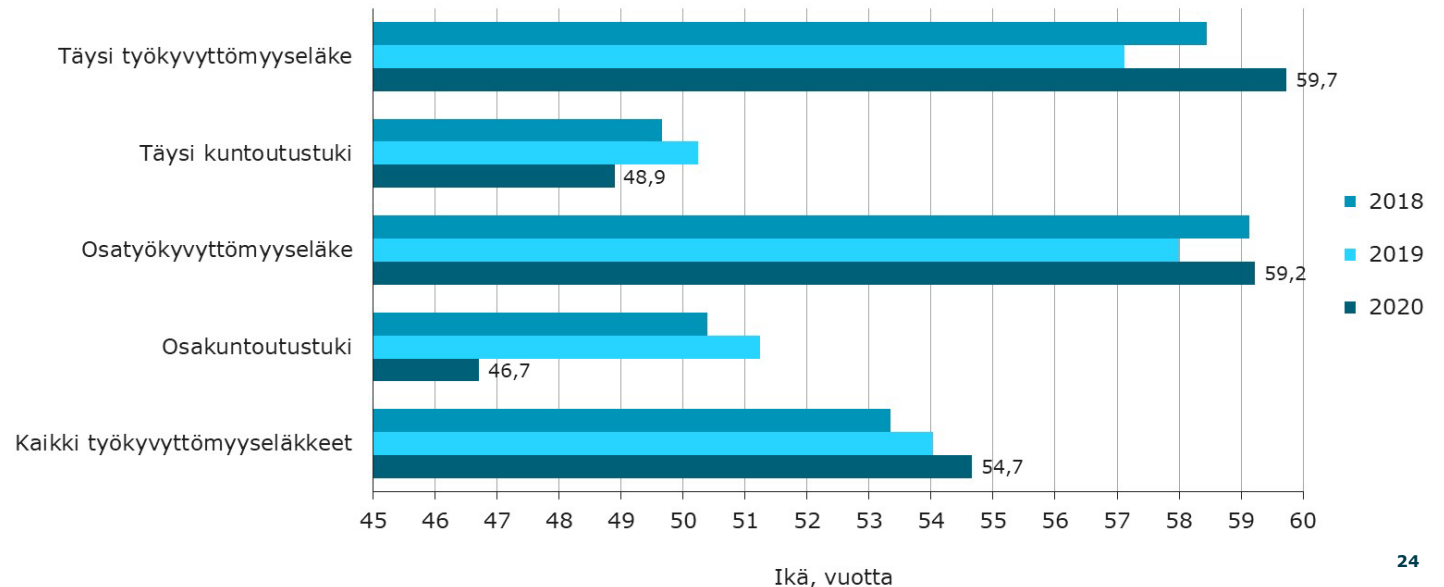
Kirkon tk-eläkkeelle siirtyneiden ikäprofiili on pitkälti samankaltainen kuin kunta-alalla, paitsi vuosina 2018 ja 2020 *55–59-vuotiaiden* osuus kirkolla oli korkeampi ja vastaavasti *60 vuotta täyttäneiden* osuus matalampi. Alle 30-vuotiaiden määrä kirkolla välillä nollaantui vuonna 2019.

Tk-eläkelajien välillä on isoja eroja. Kuntoutustuille eli määräaikaisille tk-eläkkeille siirrytään nuorimpana.

Tk-eläkelajien jakauma vuonna 2020

Keski-ikä tk-eläkelajeittain

Kirkon palveluksesta työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet henkilöt sairauspääryhmittäin vuonna 2020

Sairauspääryhmä	Henkilöiden lukumäärä	Osuus, %	Keski-ikä, v.
Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	34	26,6	60,0
Mielenterveyden häiriöt	56	43,8	51,3
Kasvaimet	13	10,2	55,5
Hermoston sairaudet	10	7,8	53,3
Verenkiertoelinten sairaudet	2	1,6	47,9
Vammat, myrkytykset yms.	4	3,1	57,0
Muut sairaudet	9	7,0	55,9
Yhteensä	128	100,0	54,7

Ykkösdiagnoosina mielenterveyssyyt ovat kirkolla selvästi yleisin työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen syy. Vuonna 2020 tk-eläkkeistä **43,8 %** alkoi mielenterveyden häiriöiden vuoksi (37,0 % v. 2019 ja 50,7 % v. 2018). Vastaavasti kunta-alalla mt-syiden osuus oli **29,5 %** (30,2 % ja 28,4 %) ja valtiolla **39,5 %** (40,0 % ja 38,6 %).

Mielenterveyssyistä eläkkeelle siirrytään keskimääräistä nuorempana.

Sairauspääryhmä	Täysi työkyvyttömyyseläke	Täysi kuntoutustuki	Osatyökyvyttömyyseläkkeet ¹	Yhteensä
Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	17,9 %	10,6 %	45,3 %	26,6 %
Mielenterveyden häiriöt	39,3 %	59,6 %	32,1 %	43,8 %
Kasvaimet	21,4 %	12,8 %	1,9 %	10,2 %
Hermoston sairaudet	7,1 %	4,3 %	11,3 %	7,8 %
Verenkiertoelinten sairaudet	3,6 %	2,1 %	–	1,6 %
Vammat, myrkytykset yms.	–	4,3 %	3,8 %	3,1 %
Muut sairaudet	10,7 %	6,4 %	5,7 %	7,0 %
Kaikki	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

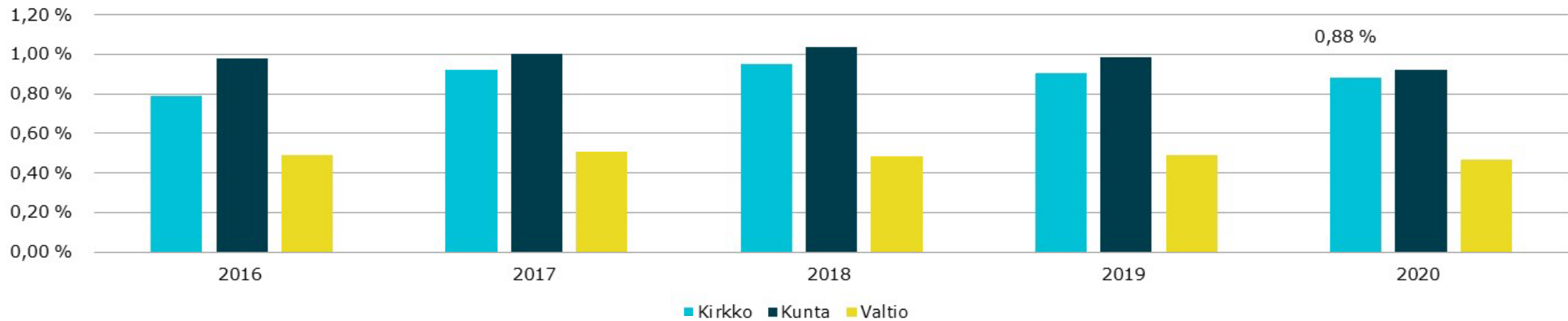
Sairausperusteiset eläkelajit eroavat toisistaan myös työkyvyttömyyden pääasiallisen syyn suhteen. Täydelle kuntoutustuelle siirtymisen yleisin syy on mielenterveyden häiriöt.

Toiseksi yleisin sairauspääryhmä kirkolla on tuki- ja liikuntaelinten sairaudet (tules). Vuonna 2020 tule-sairauksien vuoksi tk-eläkkeelle siirtyneiden osuus oli 26,6 % (kunta-alalla 37,2 % ja valtiolla 18,7 %).

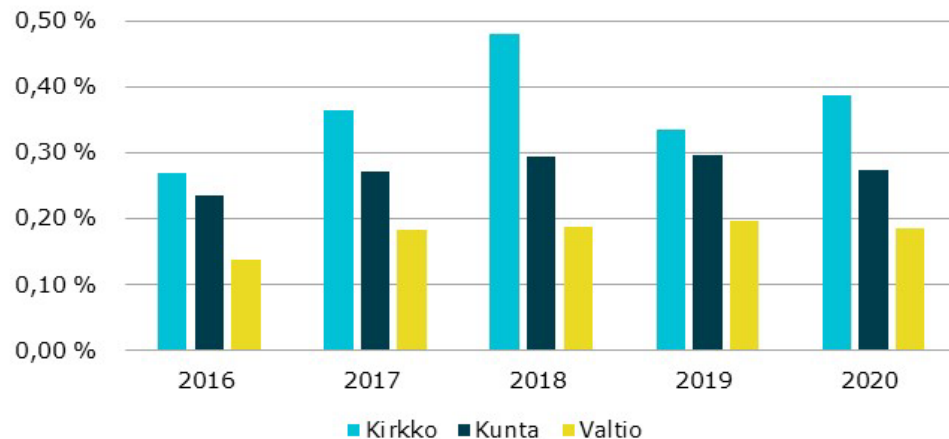
Kirkolla mielenterveysperusteisten eläkkeiden alkavuus on lähtenyt uudestaan nousuun. Kunta-alalla ja valtiolla tuki- ja liikuntaelinsairausperusteisten eläkkeiden alkavuus on laskussa.

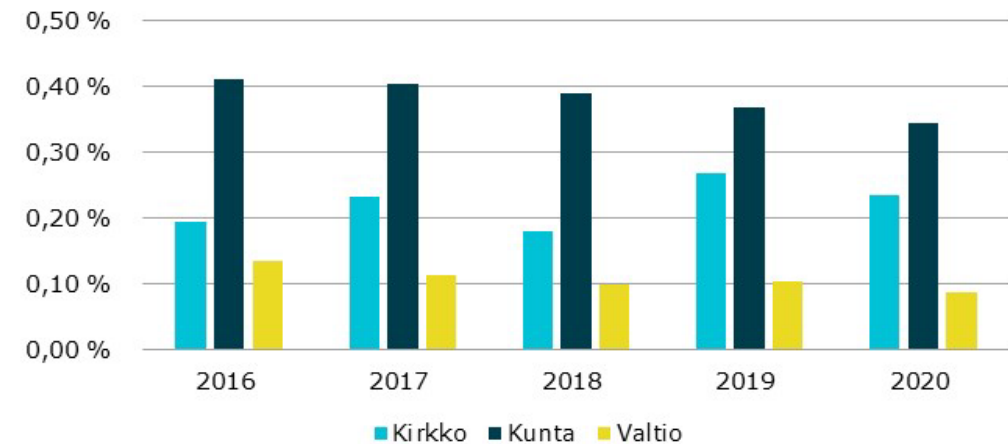
Tk-eläkkeiden alkavuus vuosina 2016–2020

Mielenterveysperusteisten tk-eläkkeiden alkavuus

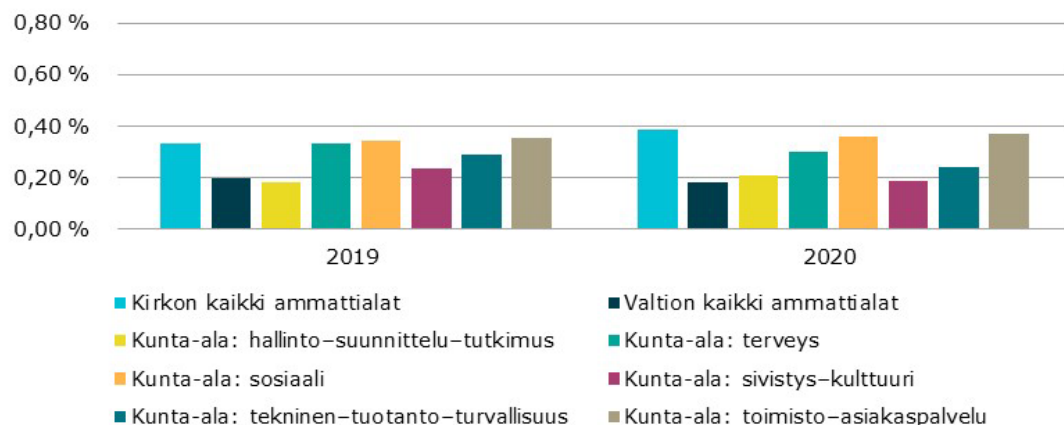

Tules-perusteisten tk-eläkkeiden alkavuus

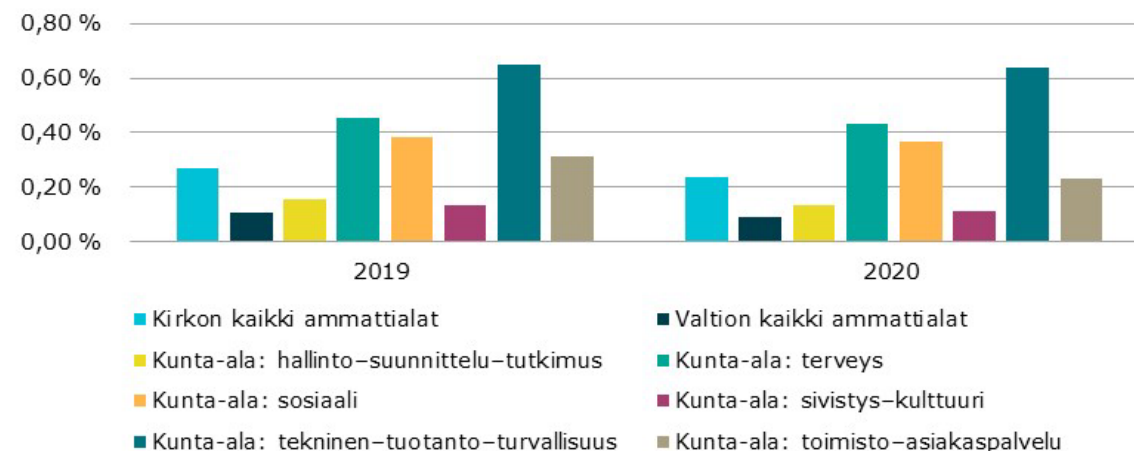

Sairausperusteisissa eläkkeissä selviä eroja eri ammatti-alojen välillä, vertailussa vuodet 2019 ja 2020

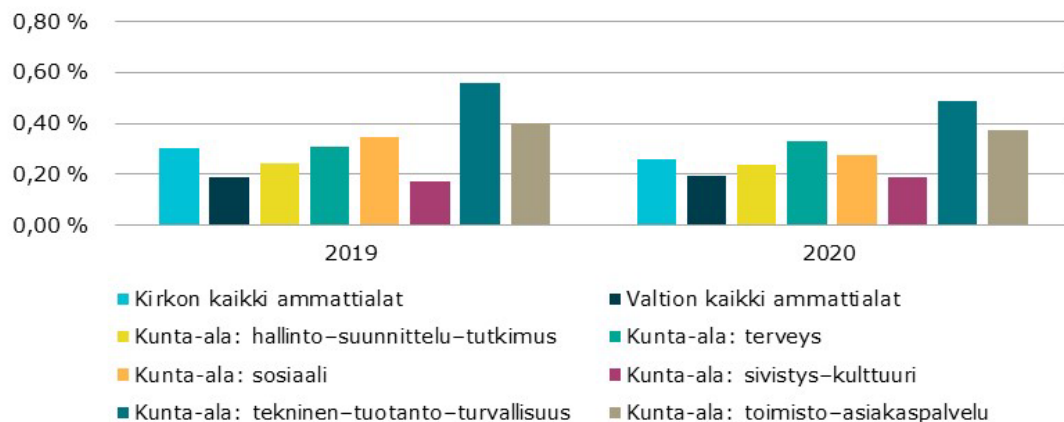
Mielenterveysperusteisen tk-eläkkeiden alkavuus ammattialoittain

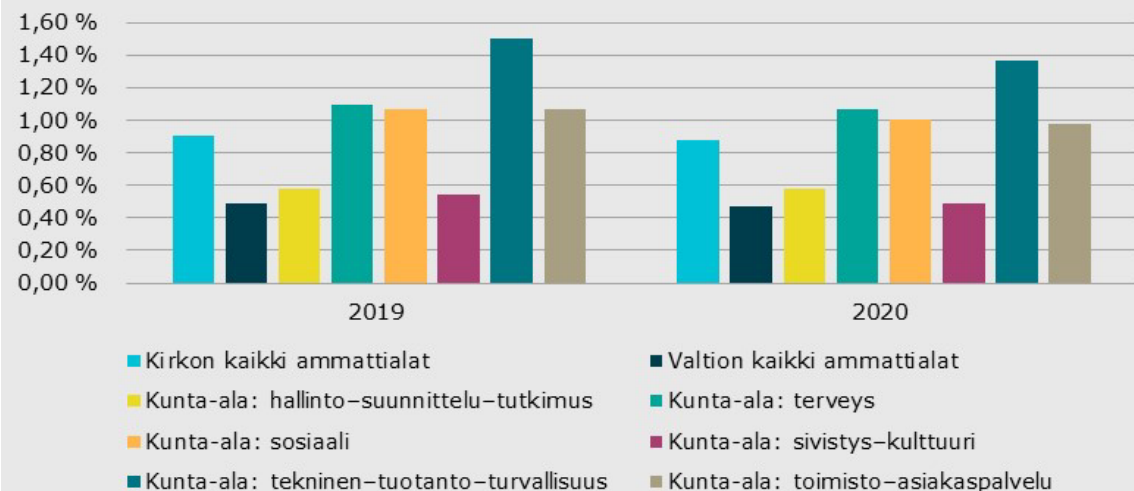
Tules-perusteisten tk-eläkkeiden alkavuus ammattialoittain

Muiden tk-eläkkeiden alkavuus ammattialoittain

Kaikkien tk-eläkkeiden alkavuus ammattialoittain

Lopuksi

- Eläkeuudistus ja vanhuuseläkeiän alaikärajan nosto on edelleen vähentänyt vanhuuseläkkeelle siirtyvien määrää. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvien määrän kasvu on taittunut kirkolla, kunta-alalla ja valtiolla.
- Työkyvyttömyyseläkkeiden (ikävakioimaton) alkavuus on kirkolla hieman matalampi kuin kunta-alalla keskimäärin, mutta korkeampi kuin valtiolla. Ammattien ja ammattialojen välillä on suurta vaihtelua.
- Mielenterveyden häiriöt ovat kirkolla yhä yleisin tk-eläkkeelle siirtymisen syy: vuonna 2019 palattiin aiemmalle tasolle (yli kolmannes tk-eläkkeelle siirtyneistä) huippuvuodesta 2018 (puolet siirtyneistä), kun taas vuonna 2020 lähdettiin nousuun (43,8 % eli runsaat 2/5). Mt-perusteisia eläkkeitä alkaa kirkolla suhteessa enemmän kuin kunta-alalla tai valtiolla.
- Mt-häiriöiden osuus ja alkavuus ovat olleet viime vuosina pääsääntöisesti nousussa koko työeläkesektorilla (poikkeuksena vuoden 2019 notkahdus kirkon kohdalla). Kasvua on ollut erityisesti masennus-diagnooseissa (tasaantumista kunta-alan ja valtion osalta vuonna 2020).
- Kunta-alalla ja valtiolla tuki- ja liikuntaelinten sairaudet ovat olleet hienoisessa laskussa toisin kuin kirkolla (nousua ja laskua vuorovuosittain).

Kiitos!

Kevan tutkimukset:

<https://www.keva.fi/tyonantajalle/tyoelamapalvelut/tutkittua-tietoa-tyourien-tueksi/>

